

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikkek		Osztályozás
	Szerző <i>A. N.</i>		Tárgy <i>308</i>
	Cím <i>Pesti csudák.</i>		Hely
	Forrás: <i>Pesti hírlap</i>		Idő <i>"1913"</i>
	<i>Bpp.</i>	<i>1913 VII/18.</i>	<i>19</i>
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	Személy
			Helvszám

Pesti csudák.

A „legizőbb magyar.“

Tényleg igazat mond Heltai Jenő: van még humor a világon! Érdekes dokumentuma ennek egy világoskék színű, nyomtatott papírszelet, amit egy maszatos kis legény dugdosott köruti lakók ajtajába. Ez a humor annyira eredeti, öntudatlan és gyermeketeg, hogy a szerzője mindennek szánhatta: — harci riadónak, hősköteménynek, szóval bármiféle véresen-komoly írásnak, csak épen annak nem, ami lett belőle: nevetgetőnek.

Már a kezdete is rendkívüli:

„Miksa-utca azért híres, mert ott lakik a Gyöngytündérlaky Harmat-Angyal I. M. költő. A mester! született Laky István lábbeli készítő.“ Az ember valósággal beleszédül: gyöngy . . . tündér . . . harmat . . . angyal, ami csak szép és költői van a világon, így egy bokrétában! A folytatása is lendületes, már csak azért is, mert ezt jónak látta rimbe szedni a költő lábbeli-mester (vagy mester-lábbeli költő?)

Ime:

Ferdé sarok, roszt a cipőm, én panaszkodom
Mindhiába, bárhova mék egy helyre vágyom.
Nem felejttem én el többé jó tanácsot
Bármilyen kellend, bárhol lakok, oda megyek, hova vágyok.

Jó családok engedjétek tanácsomnak
Ha . . . szükség lesz lábbelikre, ott találunk
Mert a világ bármit mondjon, amilyen nagy
Meg kell hagyni őt bölcsességét igazságnak.

Van azután még egy strófa, amelyben a költő szerényen a bölcs jelzővel illeti, sőt ajándékozta meg magát és sas-szemével már az 1936 esztendő méhébe tekint. Igen rejtelmes a befejezés:

„Miksa-utca 13. kiálló kartábla, figyelj a há-

hahaha mi az a? költő.“

Ez az utolsó pár szó különösen izgatta a fantáziámat: elmegyek és megkérdezem a mestert: a há-hahaha hogy mit is jelent tulajdonképen?

A kis boltba azonban nem igen lehetett belépni, olyan hihetetlenül szűk, s benne négyen: két asszony és két siheder-fiu vették körül a Harmat-angyalt, mint egykoron Jézust a tanítványai. Én tehát félig a küszöbről diskuráltam be:

— Kivágtott cipőt szeretnék, antilopból.

A mestert azonnal felismertem és ekkor megbizonyosodtam benne, hogy ama nyomatvány tényleg nem humornak okából készült, mert a szerző maga is csakugy sugárzotta lényének rendkívüliségét, látszott rajta, hogy egészen komolyan veszi az ügyet és teljesen át van hatva annak nagyszerűségétől. Űlt a kis háromlábú prózai suszterszéken és egész szabályosan kalapált egy majdnem közönségesnek mondható cipőtalpat. Igen ám, de a haja, — hullámos, duzzadt, költői fürtökben — a karbonári-kalap alól lelegett egész a válláig, az arca holdvilágszerűen sápadt volt és a szemével olyan mélyen és álmódzva nézett, ahogy divatból kiment Messiasok nézhetek régen.

Különben az egész aprócska műhely teátrális színezettel bírt, a háttérben egy színes függöny erezkedett a mennyezettől a földre; a mester úgy látszik — helyes gyakorlati érzékkel — kis lakosztályt csipett le magának a boltból. Körül pedig falócák várták a közönséget, mint valami régifajta nézőtérten.

— Antilopból? — felelte elég sokára a nagyszerű ember. — Az nem lévén annyira ajánlatos, mint a szarvasbőr.

— Érdekes reklámja van, — szóltam, — én is hozzájutottam egyhez és nagyon kíváncsivá tett. Ki írta ezt a verset?

A mester öntudatosan mosolygott:

— A szerkesztési munkát magam végezvén, valék oly hátor . . .

— Nagyon jó, ön tehát költészettel is foglalkozik?

— Ó, igen, mint költő, ki kell, hogy ama bölcselő képessége mellett vállalkozzék iparágára, megélhetéseért, ki szabadidejét, irodalmának bőtehetségét a magyar nemzet, a mai társadalom unokáinak ringatja.

Nem egészen értettem, de azt el kellett ismernem, hogy szép volt és hogy Harmatangyal egyrészt kulturális munkát teljesít, beleoltván az ótestamentum szóbeli ékességeit Ady ködébe.

— Milyen vallású? kérdeztem.

— Erről nem nyilatkozhatom, — mondotta, miniszteres begomboltsággal, — családomban a református és katolikus vallás keresztjeződik, én azonban a saját meggyőződésemmel a vallását követvén.

— Sokat olvas?

— Régebben igen sokat tettem azt, de végül is eldobtam, miként szél a pelyhet. Elég sajnós, hogy a társadalom a nagy elméit és nagy embereit nem részesítvén kellő figyelemben, azok kénytelenítve vannak az elpusztulásra, miként sok példa is jelenti, de amit amazok el nem értek, én, erős hittel mondván, le fogom győzni, mert nem hinném, hogy elhunytom után emlékeznének meg csak rólam, hagymázás elmék simogatnák bőbeszédű bölcselésemet. Szakképzésem lábbeli-készítés, de el fog jó-

yendeni nemsokára az en idom, amint a kint levő táblácska is bizonyítja . . .

Kinéztem: a boltajtó mellett tényleg lógott egy diófaramás tábla és üvege alatt a mester sokféle nyomtatványai.

— Mi az? — kérdeztem.

— Mint látható, ama tábla a kör táblája lesz, a kör nemsokára keletkezöben, „Magyar-kuruc testvérek köre“ címezzel és pártolandó felkarolása minden nemesnek és szépnek. E kör megalapítójáról és a körről majd tudomást szerez a világ!

— De mégis, — kíváncsiskodtam, — nem árulhatna el bővebbet a programból?

Gyöngytündérlaky most egyszerre ismét átvedlett diplomatává:

— Én e pontokat szilárd lágysággal kezelem, egyelőre nem óhajtván részletezni. Majd annak idején meg lesz a világszenzáció, kiderülvén minden és az 1913. év korszakának emlék-röpiratát már nemsokára falra ragasztatom.

— Ne vegye indiszkréciónak: milyen iskolát végzett?

A költő tétovázott egy kicsit, végül kivágta:

— Nyolc gimnáziumot . . . magánuton. De, — tette hozzá sietve, — nem vizsgáztam és így nincs is bizonyítványom, mert mindenkor azt gondolván magamban: nem a bizonyítvány a fontos, sokkal inkább a meglevő tudomány.

Hát ebben igaza is volt a lágyhaju ifjunak, akinek vállait még mindössze csak huszonhat esztendő nyomja s aki még az életében hiszi elérni mindazt, amit sok más el nem ért. A bizonyítványát sem szándékoztam megnézni, ellenben a hit alapjára állva, távozni készültem:

— A cipőt illetőleg még meggondolom, hogy antilop legyen-e, vagy szarvasbőr . . .

— Kérem, — bölintott nobilisan fürtös fejével, azután a kezembe nyomott még egy cédulát, mely — ha lehetséges — az előbbinél is ékebb tartalmu volt s így végződött:

„E KOR legizőbb magyarja pártfogásuka kérve, maradok KIELEGITŐ SZIVESSÉGGEL.“

— Kéretik figyelemmel végigolvasni, — szölt utánam a gyöngy, — végigolvasni ama papirszeletkét, mely kezeiben lengedez . . .

Kivánsága szerint történt s csak a harmadik utcában jutott eszembe, hogy a „há-hahaha“ rejtelmes értelméről felvilágosítást kérni könnyelműen elfelejtettem! . . .

A. N.